

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

1 Cognatam ducat propriam pro conjuge nemo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ratis aliquam à viro suo sperare, qua post quadriennium nuptiis hinc inde celebratis deprehenditur non fuisse consanguinea prioris, an secunda conjugia sint rescindenda, & priora sint redintegranda.

40 Decimo, si relicta alienius de propria cognatione ad secundam nuptias tranferat, an prole ex ea suscepta possit pertinere ad consortium alienius de cognatione prioris viri.

QVÆSTIO I.

QVædam autem consanguineas nostras, sive uxoris nostra in conjugium nobis ducere liceat, exemplis & auctoritatibus probatur. Abraham a nans, Sarai filiam fratris sui, sororem videlicet Loth, in conjugem duxit. Isaac b Rebecam in uxorem accepit, qua erat filia consobrii matris sue. Isaac c duas sorores, Liam videlicet, & Rachel filias Laban avunculi sui sibi matrimonio sociavit. q In d lege quoq, præcipit Dominus Moysi, ut nullus duceret uxorem, nisi de propria tribu, & familia. Item e si aliquis abf, liberu moreretur, præcipit Dominus, ut frater ejus uxorem defuncti sibi copularet, & ex ea semen fratri suo suscitaret. Porro ad quoscunq, lex ipsa per venit, ejus præcepta probantur obnoxii, nisi qua Evangelicus mandatus, vel Apostolicus institutus evacuata monstrantur. Nullo autem Evangelii præcepto, vel Apostolico instituto consanguineorum conjunctiones prohibita inveniuntur. Unde sicut ab initio, ita & nunc licite probantur. q Hujus respondetur. Consanguineorum conjunctiones aliis causis necessitatis permixta, aliis causis iusta rationis invenimus imperata. f. Cum enim unus vir ab initio, atq, una ex latere ejus mulier à Deo formaretur, necessarii sorores fratribus copulabantur. Quod autem cogente necessitate sit, cessante necessitate pariter cessare oportet. Tanti ergo nunc damnabilis usurpatur consanguineorum conjunctio, quanti minus necessaria probatur. Unde hujusmodi copula postea lege prohibita invenitur, Domino dicente per Moysen: g. Turpitudinem fororis tue non revelabis.

C. I. q Quare constitutum sit, ne consanguineas ducamus uxores.

Hinc Augustinus ait in libro de civitate Dei 15, cap. 16.

CVm igitur h genus humanum post i primam copulam viri facti ex pulvere, & conjugis ejus ex viri latere, maritum, fraternarumque conjunctione opus haberet, ut gignendo multiplicaretur, nec essent ulli homines, nisi qui ex illis duobus nati fuissent, viri sorores suas conjuges acceperunt. Quod profectò quantum est antiquus compellente necessitate, tanto postea factum est damnabilis religione prohibente. Habita est enim ratio rectissima charitatis, ut homines, quibus esset utilis atque honestissima & concordia, diversarum necessitudinum vinculis neclerentur, nec unus in una multas haberet, sed singule spargerentur in singulos, ac sic ad socialem vitam diligentius colligandam l plurima plurimos obtinerent. Pater quippe, & focer duarum sunt necessitudinum nomina. Dum ergo habet quis alium patrem, alium focerum, numerosius se charitas porrigit. Vtrumque autem unus Adam esse cogebatur & filiis, & filiabus suis, quando fratres sororesque connubio jungebantur. Sic & Eva uxor ejus utrique sexui filiorum fuit & focrus, & mater: qua m si dux foemina fuisset, mater altera, & focrus altera, copiosius se socialis dilectio colligaret. & infra. q Sed hoc, unde fieret, tunc non erat: quando nisi fratres & sorores ex duobus illis primis, nulli ho-

a Gen. 11. b Gen. 24. c Gen. 29. d Num. 36. e Deut. 25. f ad impetrata. g Levit. 17. h Ivo p. 1. e. 39. Pannd. p. 52. i Gen. 2. k honesta. orig. l al. col. ligend. m al. quod.

mines erant. Fieri ergo debuit quando potuit, ut existeret copia inde ducerentur uxores, qua non erant iam sorores: & non solum istud ut fieret, nulla necessitas esset, verum etiam, si fieret, nefas esset. & infra. q Quod habito genere crescente & multiplicato etiam inter impios Deorum multorum, salforumque cultores sic observari cernimus, ut etiam si perveris legibus permittantur fraterna conjugia, melior tamen consuetudo ipsam malitiam exhorret licentiam, & cum sorores accipere in matrimonium primis humani generis temporibus omnino liceret, sic averfetur, quasi licere nunquam poterit. & infra. q Copulatio ergo & maris & foeminae, quantum attinet ad genus mortalium, quoddam seminarium i est charitatis: caelestis vero civitas opus habet, ut noxam generationis evadat.

1 q Dum ergo habet] In codicibus B. Augustini impressis, & apud Ivonem, & in Panormia legitur: Ut ergo alium quique habeat patrem. Sed visa est melius Ivo Gratiani.

2 q Seminarium] Ivo & Panormia habent cetna ut Gratianus: tantum loco, charitatis, habent, civitatis. Inter vero locus B. Augustini hic est. Copulatio ergo maris & foeminae, quantum attinet ad genus mortalium, quoddam seminarium est civitatis. Sed terrena civitas generatio ne tantummodo, caelestis autem etiam regeneratione, opus habet, ut generationis noxam evadat. Verum glossam in versu, civitatis, nihil est mutatum. Alia vero multa ex ipso potissimum originali sunt emendata.

Hac itaq, consuetudine, qua ab ipso exordio humanae propagationis originem habuit, quam nulla lex contra jubendo evacuata, excusantur Abraham, Isaac, & Jacob, & ceteri, qui de propria cognatione ducunt uxores. Quamvis etiam alia causa rectissime rationis, qua id saltem sit, possit intelligi. Ceteri idolatriæ sedati, sola familia a Hebræis in cultu unius Dei remansit. Vnde Abraham à Chaldaei cum fratre suo Avram in ignem, quem adorare noluit, procius est, ut nomen sua divinitatis exoritur sanctum, quem venerando colere contempsit. Ne ergo ex conjunctis infidelium fideles ad idolatriam prolaberentur, & ita Deum offenderent, sicut b quondam ante diluvium filii Dei commisit fideles hominum ipsam ad iracundiam provocarent, rectissime cautum est, ut Patriarcha viri sanctissimi non nisi de propria cognatione, id est, de familia fidelium sibi uxores acciperent. Hinc etiam cum filii Israel intravit terram promissionis à Domino audirent, ut filios Chanaanorum sibi in uxores acciperent, ne suos ut nuptii traderent, statim subjunxit Dominus: [ne c faciant vos recedere à Deo vestro, & fornicari cum Diis alienis.] Hinc etiam d. Esau Idumeas, atq, aliarum nationum mulieres, per quas filii Israel vabant ad Deos alienos, ab eis separari iussit. Est etiam alia causa, quare consanguineorum conjunctiones in populo Dei primis permixta, vel potius imperata fuerunt. Deus enim si ab initio salutem humani generis dispensavit, ut primitivam ecclesiam in isto populo instrueret, qui sibi carnis consanguineus erat etiam propinquus. Vnde de plebe Iudaea primis Apostolos elegit, qui quasi sanctam mentem ecclesie instruit, quorum prædicatione de eadem plebe multi ad Deum conversi, in seipso originem ecclesie profertunt. Deinde in castitate sua perfida Iudaea plebe rebella ad gentes, qua tam fide, quam cognatione carnis à Christo erant aliena, prædicatione Evangelica translata est: & quasi consanguineas copulam Christianus assernatus, de aliena cognatione sibi uxorem exigit, adimplem illud, quod per Prophetam e promiserat: [in peccatu vestri dimisi matrem vestram, quasi adulteram & repulsiatam.] Et etiam per alium f Prophetam: [vocati non plebem meam, plebem meam.] In hujus ergo viri sacramentum consanguineorum conjunctiones primis in Dei populo permixtae sunt, nunc autem prohibita. Et qua non g in una familia tantum, sed in omni multitudine gentium populus fidelium intro-

a Gen. 17. b Gen. 2. c Deut. 7. d 1. Esau 17. e Esau. f Gen. 4. g Gen. 2.

non, non de propria cognatione, sed de qualibet alia cuius uxorem ducere conceditur. Illud autem, quod præcepta legis servanda dicuntur, quæ nec Evangelicæ, nec Apostolicæ institutioni evacuata probatur, veram quidem esse: sed cum omnia figurata Apostolus a probet ad tempus esse data, atque ideo veniente veritate affirmet illa non ultra esse servanda, hoc autem, ut supra monstratum est, causa facta non est a Dei institutione esse probetur: & hoc cum ceteris figuratis vocatur certissime constat: quamquam, sicut Apostolus quidem b consulendo addidit, quæ Evangelicæ præceptis non contrariantur desinit, nec tamen ideo tamquam temeraria vel superflua ab aliis Apostolis sunt repudiata: sic et ecclesiæ post Apostolicam institutionem, quadam consilia c perfectionis addidit, utpote de continentia ministrorum, de consecratione mysteriorum, de celebratione officiorum: quæ nullatenus respuenda sunt, sed diligentius conservanda suscipienda. Con sanguineorum ergo conjunctiones, quæ Evangelicæ & Apostolicæ præceptis non inveniuntur prohiberi, sunt tamen suggerenda, quia ecclesiasticis institutionibus innovantur terminata d.

QVÆSTIO II. & III.

Quia ergo à sanguineorum conjunctionibus, sicut probatum est, abstinere oportet, videndum est, usque ad quem gradum à sanguine proprio abstinere oporteat, vel si in cognatione propria uxoris aliquam duci in uxorem liceat.

C. I. *¶* Usque ad septimam generationem nullus de suis cognatione ducat uxorem.

De his ita scribit Gregorius Papa in concilio I Meldensi e.

Diffinitate s sanguinitatis per gradus cognationis placuit usque ad septimam generationem observare. Nam & hæreditas rerum per legales instrumentorum distinctiones sancita usque ad septimum gradum procedit hæredum successionem. Non enim succedere, nisi eis de propagatione cognationis deberetur.

¶ Concilio Meldensi Burchardus, Ivo, auctor Pamormia citatæ tantum ex concilio Meldensi: Magister, Gregorius, Polycarpus, ita habet, Gregorius in decretis. Ac fieri facile potest, ut Gregori decretum in aliquo Meldensi concilio referatur, unde veris sit ista Gratiani citatio.

C. II. *¶* Infamia notentur, qui sanguineas ducunt uxores.

Item Calixtus Papa epistola secunda ad Episcopos Gallia.

Conjunctiones s sanguineorum fieri prohibere, quando has & divinx, & saculi prohibent leges. Leges ergo divinx, hoc agentes, & eos, qui ex eis prodeunt, non solum ejiciunt, sed & maledictos appellant. Leges vero saculi infames tales vocant, & ab hæreditate repellunt. Nos vero sequentes patres nostros, & eorum vestigia inhaerentes, infamia eos notamus, & infames esse censemus, quia infamie maculis sunt aspersi: nec eos viros, nec accusationes eorum, quos h leges saculi rejiciunt, suscipere debemus. *¶* infra. *¶* Nos autem sanguineos dicimus, quos divinx, & Imperatorum s, ac Romanorum, atque Græcorum leges sanguineos appellant, & in hæreditate suscipiunt, nec repellere possunt.

a Rom. i. b Gal. s. c al. consilio. d al. interminata. e Concor. Nicol. in cont. Rom. f Sentent. 4. dist. 41. Poly. l. 1. c. 1. Bur. l. 7. c. 16. Ivo p. 9. c. 51. Pam. l. 7. c. 81. g Poly. l. 1. c. 1. Bur. l. 7. c. 1. Ivo p. 9. c. 22. Simile in concil. Innocentii 2. h al. quæ. i Imperator Romanorum.

C. III. *¶* Affines in quinta generatione copulari possunt: in quarta si fuerint inventi, non separantur.

Item Fabianus Papa.

De propinquis a, qui ad affinitatem per virum & uxorem veniunt, defuncta uxore vel viro, in quinta generatione conjugantur: in quarta, si inventi fuerint, non separantur. In tertia vero propinquitate non licet uxorem alterius accipere post obitum ejus. Aequaliter b vir conjugatur in matrimonio eis, quæ sibi conjugantur: sunt, & uxoris suæ conjugantur post mortem suæ uxoris.

C. IV.

Idem.

Qui propinquam e sanguinis uxorem ducunt, & separantur, non licebit eis, quamdiu utrique vivunt, alias uxores sibi in conjugio sociare, [nisi ignorantia excusetur.]

C. V. *¶* Non prohibetur ducere uxorem, qui ignoranter incestum committit.

Vnde in concilio apud Vermerias.

Si quis a cum matre & filia fornicatus est, ignoranter matre de filia, & filia de matre, ille nunquam accipiat uxorem: illa vero, si voluerint, accipiant maritos. Si autem hoc scierint ipse scemine, absque maritis perpetuo maneat.

¶ De capite hoc dictum est sup. 34. q. 1. c. 2.

C. VI.

Item ex eodem.

Si homo e fornicatus fuerit cum muliere, & frater ejus nesciens eandem duxerit uxorem, frater eò quod fratri crimen celaverit, septem i annos poeniteat, & post poenitentiam nubat. Mulier autem usque ad mortem poeniteat, & sine spe conjugii maneat.

¶ Burchardus etiam, & Ivo citant ex concilio apud Vermerias, c. 3. sententia vero habetur in Triburionensi, c. 44.

¶ Septem annos] Hoc duo voces absunt à Burchardo & Ivone. Apud Burchardum tamen libro 19. c. 5. ubi sacerdos de hoc peccato interrogat poenitentiam, & consilium dat, hoc legitur: si fecisti, eò quod fratrem tuum crimen celasti, septem annos per legitimas ferias poeniteas. In Triburionensi autem. prædura arceatur poenitentia, & condigna castigazione.

De his vero, qui ignoranter conjugantur, cetera auctoritates intelligenda sunt.

C. VII. *¶* Ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque in septimum gradum nullus ducat uxorem.

Vnde Iulius Papa.

Nullum in s utroque sexu permitimus ex propinquitate sui sanguinis, vel uxoris usque ad septimum generis gradum ducere, vel incestu macula copulari g. Præterea quoque illud adjecimus, quoniam sicut non h licet cuiquam Christiano de sua sanguinitate, sic etiam nec licet de sanguinitate uxoris suæ conjugem ducere, propter carnis unitatem.

¶ Caput hoc usque ad v. s. Præterea. Burchardus, Ivo, & Pamormia, (nam Magister ut Gratianus) citant ex concilio Aurelianensi, c. 10. Ac sane in 3. Aurelianensi impresso, c. 10. multa loquuntur ad rem pertinentia. Reliqua vero hujus capitis pars in Pamormia (nam ceteri collectores non habent) ex eodem concilio referunt: sed à Gratiano sup. 27. q. 2. c. qui desponsatam. tribuitur Gregorio.

a Sent. 4. dist. 41. b In fec. c. equaliter. Poly. l. 6. tit. 4. c. 22. Iulio. c Fortasse ista Gratiani d Sup. 34. q. 1. c. 2. f quis cum matre. e Bur. l. 7. c. 13. Ivo p. 9. c. 73. f Sent. 4. dist. 41. Pamormia. l. 7. c. 14. Ivo p. 9. c. 49. g al. commaculati. h Sup. 27. q. 2. qui desponsatam.

